

**ДАЯН ДЭЛХИЙН НОГООН ХӨГЖЛИЙН ИНСТИТУТИЙН ЭРХ ЗҮЙН БАЙДАЛ
БОЛОН ЭРХ ЯМБА, ДАРХАН ЭРХИЙН ТУХАЙ ХЭЛЭЛЦЭЭРИЙГ БАЙГУУЛЖ,
СОЁРХОН БАТАЛСНААР МОНГОЛ УЛСАД ҮЗҮҮЛЭХ ҮР НӨЛӨӨ,
ҮР ДАГАВРЫН ТАЛААРХ ДҮН ШИНЖИЛГЭЭ**

Нэг. Эерэг үр нөлөөний талаар:

1.1.Эрх зүйн үр нөлөө:

- Олон улсын эрх зүйн статусыг албан ёсоор баталгаажуулна.
- Монгол Улс нь Даян дэлхийн ногоон хөгжлийн институт (ДДНХИ) -ийн гишүүн орны хувиар тус байгууллагын олон улсын статусыг хүлээн зөвшөөрч, хоёр талын хамтын ажиллагааны эрх зүйн үндсийг бүрдүүлнэ.

1.2.Санхүү, эдийн засгийн үр нөлөө:

- Монгол Улсад орж ирэх буцалтгүй тусламж, ногоон хөрөнгө оруулалтын хэмжээг нэмэгдүүлэх суурь нөхцөлийг бүрдүүлж, 2026 оноос хойшхи хөрөнгө оруулалтын тасалдал үүсэхээс сэргийлнэ.
- Монгол Улсад хэрэгжүүлж буй 150.0 сая ам.долларын төсөл, хөтөлбөрийн хүрээг хадгалах бөгөөд цаашид шинээр татах хөрөнгө оруулалт, санхүүжилтийн хэмжээ өсөн нэмэгдэнэ.
- ДДНХИ-ийн дэмжлэгтэйгээр техник эдийн засгийн үндэслэл (ТЭЗҮ) боловсруулсан төслүүд (Сайншандын нарны станц, ногоон цэцэрлэг, Монголын ногоон санхүүгийн корпораци, халаалтын системийн шинэчлэл гэх мэт) бодит хөрөнгө оруулалтад хүрэх, олон улсын доноруудын итгэлийг бэхжүүлэх суурь болно.

1.3.Институцийн болон хамтын ажиллагааны үр нөлөө:

- ДДНХИ-ийн Удирдах зөвлөлөөс 2024 оны 12 дугаар сард баталсан шийдвэрийн дагуу хэлэлцээр байгуулаагүй гишүүн орнуудад хөтөлбөрийн түвшний үйл ажиллагаа 2026 оноос зогсох тул энэхүү хэлэлцээрийг батлах нь тус байгууллагын Монгол дахь үйл ажиллагааг үргэлжлүүлэн хадгалахад чухал ач холбогдолтой.
- ДДНХИ-ийн Монгол дахь Хөтөлбөрийн газрын үйл ажиллагаа үргэлжилж, тус байгууллагын суурин төлөөлөгч болон түүний гэр бүлийн гишүүдийн хууль ёсны эрх зүйн хамгаалалт бүрдэнэ. Ингэснээр төслийн хэрэгжилтэд тавигдах шаардлага нэмэгдэж, хяналт харицлагын тогтолцоо сайжирч улмаар төсөл хөтөлбөрийн үр ашиг нэмэгдэнэ.
- Монгол Улсын холбогдох байгууллагууд (Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам (БОУАӨЯ), Эрчим хүчний яам (ЭХЯ), Батлан хамгаалах яам (БХБЯ), Нийслэлийн захиргаа гэх мэт) -тай хэрэгжүүлж буй хамтарсан төсөл хөтөлбөр үргэлжлэх нөхцөл бүрдэнэ.
- Үйл ажиллагааны цар хүрээ, техник, санхүүгийн дэмжлэг нэмэгдэхийн хэрээр хамтын ажиллагаатай салбаруудыг өргөжүүлэх, тэдгээр салбаруудад буцалтгүй тусламжийн төсөл хөтөлбөр, хүний нөөцийн чадавх бэхжүүлэх боломж бий болно.

1.4.Олон улсын хамтын ажиллагааны үр нөлөө:

- Монгол Улс ДДНХИ-ийн Удирдах зөвлөлд саналын эрхтэй оролцох боломжоо хадгалж, олон улсын шийдвэр гаргах түвшинд нөлөөлөх чадамжийг бэхжүүлнэ.

- Тус хэлэлцээр нь олон улсын түвшний тогтвортой хөгжлийн байгууллагуудтай харилцах албан ёсны эрх зүйн жишиг хэлэлцээрийн нэг болох бөгөөд НҮБ-ын Хөгжлийн хөтөлбөр, Азийн хөгжлийн банк, Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллага зэрэг байгууллагуудтай байгуулсан гишүүн улсын хэлэлцээртэй дүйцэхүйц болно.
- Монгол Улсын уур амьсгалын санхүүжилт татах чадамж нэмэгдэж Уур амьсгалын ногоон сан (GCF), Хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулах арга хэмжээний сан (Mitigation Action Facility) болон бусад доноруудтай хамтын ажиллагаа бэхжинэ.

1.5. Нийгэм, орон нутгийн үр нөлөө:

- Орон нутагт хэрэгжиж буй төсөл, хөтөлбөрүүдийн үргэлжлэл баталгаажиж, тэдгээрт оролцож буй иргэд, аж ахуйн нэгжүүдийн ашиг хүртэх хүрээ тэлнэ.
- Боловсрол, эрүүл мэнд, дулаан хангамжийн салбарт хэрэгжиж буй ногоон дэд бүтцийн төслүүд (тухайлбал, ногоон цэцэрлэг, газрын гүний дулаан, нарны дулаан) бодит үр өгөөжөө үргэлжлүүлэн өгөх боломжтой болно.

Хоёр. Дүгнэлт

“Даян дэлхийн ногоон хөгжлийн институтийн эрх зүйн байдал болон эрх ямба, дархан эрхийн тухай” хэлэлцээрийг байгуулж, Монгол Улсын Их Хурал соёрхон баталснаар Монгол Улс болон тус байгууллагын хоорондын олон улсын гэрээний үндсэн дээр тулгуурласан, тодорхой, тогтвортой эрх зүйн харилцаа бий болж, хамтын ажиллагааны суурь үндэс баталгаажих юм.

Энэхүү хэлэлцээрийг соёрхон батлах нь нэн түрүүнд Монгол Улсын гишүүн орны хувьд олон улсын байгууллагатай харилцах эрх зүйн статусаа албан ёсоор илэрхийлэх төдийгүй, ДДНХИ-ийн Удирдах зөвлөлөөс гаргасан бодлогын шинэчлэлтэй уялдуулан тус байгууллагын Монгол дахь байнгын оршин байх статус, хөтөлбөрийн түвшинд ажиллах боломжийг хадгалахад зайлшгүй шаардлагатай шийдвэр болно.

Хэлэлцээр соёрхон батлагдсанаар:

- Монгол Улсад хэрэгжиж буй болон ирээдүйд хэрэгжих ногоон хөгжил, уур амьсгалын өөрчлөлтийн эсрэг төсөл, хөтөлбөрийн цар хүрээ, буцалтгүй тусламжийн хэмжээ нэмэгдэх;
- ДДНХИ-ийн олон улсын ажилтнууд Монгол Улсад байршиж ажиллах, бодит төслийн хэрэгжилтийг дэмжих боломж бүрдэх;
- Олон улсын доноруудын итгэлцлийг нэмэгдүүлж, Монгол Улсын уур амьсгалын санхүүжилт татах чадавх бодитоор өсөх;
- Засгийн газар ДДНХИ-ийн бодлогын удирдах түвшинд саналын эрхтэй оролцох, бүс нутагтаа ногоон шилжилтийг урагшлуулахад манлайлал үзүүлэх нөхцөл бүрдэх;
- Монгол Улсаас НҮБ, Дэлхийн банк, Азийн Хөгжлийн банк зэрэг байгууллагуудтай байгуулж ирсэн хоёр талт хэлэлцээрүүдийн эрх зүйн бүтцэд дүйцэхүйц, хүлээн зөвшөөрөгдсөн жишиг баримт бичиг болж, гадаадын хамтын ажиллагаанд тодорхой байдлыг бий болгоно.

Нөгөөтэйгүүр, энэхүү хэлэлцээрийг соёрхон батлаагүй тохиолдолд ДДНХИ-ийн 2024 оны шийдвэрийн дагуу Монгол Улс дахь хөтөлбөрийн статус алдагдах, олон улсын ажилтнууд оршин байрших боломжгүй болох, улмаар хэрэгжүүлж буй төслүүдийн үргэлжлэл, цар хүрээ, шинэ хөрөнгө оруулалтын урсгалд тасалдал үүсэх, олон улсын байгууллагын дэмжлэг сулрах бодит эрсдэлтэй байгаа болно. Иймд энэхүү хэлэлцээрийг Монгол Улсын Их Хурал соёрхон баталснаар ногоон хөгжил, уур амьсгалын түншлэл, олон улсын итгэлцлийг гүнзгийрүүлэх, буцалтгүй тусламжийг үргэлжлүүлэх, институцийн тогтвортой байдлыг хадгалах стратегийн ач холбогдолтой алхам болно гэж үзэж байна.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР